

παρετηρήθη, ὅτι ὑπῆρχεν ὀπὴ 0.10 διαμ. καὶ βάθ. 0.25 τυχαία, καθὼς ἐπίστυνον πάντες. Ἀλλὰ εἶνε δυνατόν νὰ ἔχη σχέσιν τινὰ πρὸς τὴν ξυλοδεσίαν, πρὸς ἣν ὑπεθέσαμεν πρὸς καιρόν, ὅτι δύναται νὰ σχετίζεται καὶ τὸ χαλκοῦν σκεῦος ὡς δακτύλιος στερεῶν δύο ὄρθια ξύλα συνεχίζοντα ἄλληλα (ἡ ἀποτυχοῦσα εἰκὼν τοῦ σκεύους θὰ δημοσιευθῇ ἄλλοτε).

5) Πολλὰ θραύσματα ἀγγείων ἀγράφων κατὰ κανόνα καὶ τῶν πλείστων μικρῶν καὶ λεπτῶν. Ἡ πρώτη προσπάθεια συγκολλήσεως αὐτῶν ἀπέτυχε, διότι καὶ καθ' αὐτὴν εἶνε δύσκολος καὶ πολλὰ, φαίνεται, τεμάχια λείπουνσι. Πάντα ταῦτα εὗρέθησαν ἐπὶ τοῦ δαπέδου ἢ ἀμέσως ἐπ' αὐτοῦ ἐν τοῖς χώμασι.

Δύο λεπίδες ὀψιανοῦ καὶ πριόνιον ἐκ πυρίτου ξυρθρωποῦ (μηκ. 0.03 περίπου) εὗρέθησαν ἐν ὑψηλοῖς χώμασι καὶ ἀνήκουσι πιθανῶς εἰς τὰ διαλυθέντα χρώματα τοῦ οἰκοδομήματος οὐχὶ δ' εἰς αὐτὸ τοῦτο.

A. Δ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ

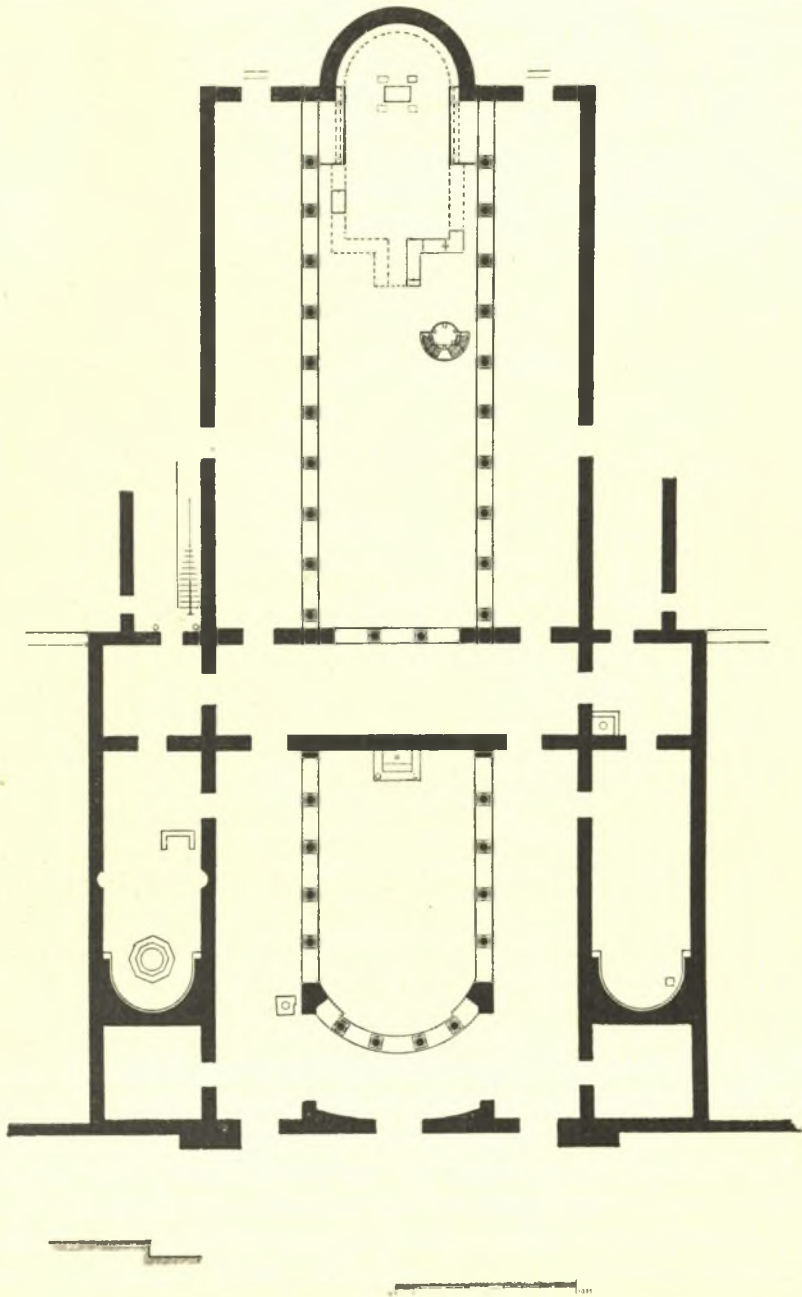
4. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΝΕΑΣ ΑΓΧΙΑΛΟΥ

Ἐξακολουθήσας καὶ κατὰ τὸ 1927 τὰς ἐν Ν. Ἀγχιάλῳ δαπάναις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἐνεργουμένης ἀνασκαφῆς, ἐπεξέτεινα τὴν ἔρευναν εἰς τὸν χώρον τὸν εὐρισκόμενον περὶ τὸν πρὸ τῆς ἀγορᾶς Νέας Ἀγχιάλου παλαιοχριστιανικὸν ναόν, καθόσον εἶχον ἀναφανῆ πέρυσι μετὰ τὴν πλήρη ἀποκάλυψιν τῶν μερῶν τῆς χριστιανικῆς ταύτης Βασιλικῆς (ἥτοι τοῦ ἱεροῦ βήματος τοῦ κυρίως ναοῦ, τοῦ νάρθηκος καὶ τοῦ αἵθριου) συνεχόμενα πρὸς τὰς πλαγίας πλευρὰς κτίσματα, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ ἐκθέσει μου εἶχον ἀναφέρει.

Διὰ τῆς ἐφετεινῆς ἀνασκαφῆς, ἥτις ἦτο λίαν ἐπίπονος ἔνεκα τῆς μεγάλης (ὅπερ τὰ τρία μέτρα) ἐπιχωματώσεως, τῆς ὑπαρχούσης εἰς τὰ πλάγια μέρη τοῦ ναοῦ, τὰ κτίσματα ταῦτα διηυκρινίσθησαν, οὕτω δὲ κατέστη δυνατός ὁ προσδιορισμὸς τῶν μερῶν τῆς μεγάλης χριστιανικῆς Βασιλικῆς τῶν θεσσαλικῶν Θηβῶν καὶ ἡ ἐκπόνησις τῆς συνημμένης κατόψεως (εἰκ. 1).

Ὡς ἐν τῇ κατόψει ταύτῃ διακρίνεται, ἡ ἐπὶ τρία συνεχῆ ἔτη ἐρευνωμένη χριστιανικὴ Βασιλικὴ Ν. Ἀγχιάλου, παρουσιάζει ἤδη μεγάλου ἐνδιαφέροντος σύνολον μετὰ τῶν τριῶν κυρίως αὐτῆς μερῶν: αἵθριον, νάρθηκος, καὶ κυρίως ναοῦ (περὶ ὧν βλέπε προηγουμένην μου ἔκθεσιν) καὶ τῶν προσκτισμάτων αὐτῆς, τῶν εὐρισκομένων συμμετρικῶς ἰδίᾳ περὶ τὸ αἶθριον, ἡ πρόσοψις τοῦ ὁποίου εἶχεν ἐκατέρωθεν δύο πύργους κατὰ μικρασιατικὰ μᾶλλον πρότυπα, ὡς ἐν τῇ τελικῇ μελέτῃ μου θ' ἀποδείξω.

Κατωτέρω ἐκθέτω τὴν ἔρευναν τῶν προσκτισμάτων τούτων, ἦν ἐφέτος ἐνήργησα.

Εἰκ. 1. Κάτοψις τῆς χριστιανικῆς Βασιλικῆς τῶν θεσσαλικῶν Θηβῶν (Ν. Ἀγχιάλου).

ΠΡΟΣΚΤΙΣΜΑΤΑ: 1. Ἀνεύρεσις σκευοφυλακίου παρὰ τὸν νότιον πύργον τοῦ αἰθρίου.— Πρῶτον ἀνεσκάφη τὸ παρὰ τὸν νότιον Πύργον μόλις πέρυσι ἀναφανέν πρόσκτισμα, τὸ κείμενον παρὰ τὴν νοτίαν πλευρὰν τοῦ αἰθρίου εἰς σχῆμα παρεκκλησίου, ἔχοντος ὅμως ἀντίθετον πρὸς τὸν ναὸν προσανατολισμόν. Τὸ πρόσκτισμα τοῦτο ἔχει δύο εἰσόδους: μίαν ἐκ τοῦ αἰθρίου καὶ ἑτέραν ἐκ τοῦ ὁμοίως πέρυσι κατὰ τὸ ἤμισυ ἀναφανέντος πυλῶνος τοῦ πρὸ τῆς νοτίας εἰσόδου τοῦ νάρθηκος εὐρισκομένου. Μετὰ τὴν τελείαν ἐκκαθάρισιν ἀπὸ τῆς μεγάλης ἐπιχωματώσεως ἀπεδείχθη, ὅτι ἦτο τοῦτο τὸ σκευοφυλακίον τοῦ ναοῦ, καθόσον ἀνευρέθησαν κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν πλῆθος ἐκ τετραυσιμένων ὑάλων (ἐκ δοχείων κανδηλῶν, φιαλιδίων κλπ. προερχομένων) τμήματα ἐκ πηλίνων λύχνων, χάλκινά τινα ἐλάσματα ἐκ σκευῶν τοῦ ναοῦ (ὀρειχάλκινα τμήματα ἐκ σταυρῶν, μονογραμμμάτων τοῦ Χριστοῦ κ. ἄλ.), πολλὰ θραύσματα ἐκ πηλίνων ἀγγείων ἀνευ γανώσεως καὶ μέγα πλῆθος τμημάτων ἐκ πίθων· πολλαὶ βάσεις τῶν πίθων τούτων εὐρέθησαν τοποθετημέναι ὀλίγῳ κάτωθεν τοῦ δαπέδου, τοῦ συνισταμένου ἐκ μαρμαρίνων πλακῶν, ὅπερ ὅμως ἔχει σχεδὸν ὁλόκληρον καταστραφῆ. Εἰς τινα χεῖλη τῶν πίθων τούτων ὑπάρχουσιν ἐπιγραφαὶ δηλωτικαὶ τῆς κατεχούσης αὐτὰ ἐκκλησίας ἢ τοῦ περιεχομένου ἐν αὐτοῖς ποσοῦ, οἷον Ε. ΘΒ. = Ἐκκλησίας Θηβῶν, Χ. Μ. = χίλιοι μῶδιοι; κ. ἄλλ.

Ἀριστερὰ τῆς ἀψίδος τοῦ σκευοφυλακίου ἀνεφάνη ὁπὴ τετράγωνος, ἣτις καθαρισθεῖσα ἀπὸ τῶν προσχώσεων ἔφερεν εἰς φῶς μικρὰν δεξαμενὴν πρὸς χρῆσιν πιθανώτατα τοῦ σκευοφυλακίου κατεσκευασμένην, εἰς ἣν διωχέτευετο τὸ ὕδωρ δι' ὀρετοῦ ἀριστερὰ ὑπάρχοντος.

2) Νότιος πυλὼν τοῦ ναοῦ.— Ὡς τοῦ σκευοφυλακίου διαμέρισμα ἐκρησιμοποιοῦτο πιθανώτατα ὁ νότιος πυλὼν τοῦ ναοῦ, ἦτοι τὸ πρὸ τῆς πύλης τοῦ ναοῦ ἀνευρεθὲν πέρυσι καὶ ἐκκαθαρισθὲν τελείως ἐφέτος τετράγωνον διαμέρισμα μετὰ δαπέδον ἐκ μαρμαροθετημάτων, καθόσον ἀριστερὰ τοῦ διαμερίσματος τούτου ἀνευρέθη τὸ *χωνευτήριον*, ἦτοι μικρὸν τετράγωνον κτίσμα, ἔχον κατὰ τὴν βάσιν πλάκα μετ' ὁπῆς ἐν τῷ κέντρῳ, ἐπενδεδυμένον δὲ ἐσωτερικῶς δι' ὀρθομαρμαρώσεως (βλ. κάτωψιν).

Μετὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ σκευοφυλακίου τοῦ ναοῦ ἐνήργησα τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν ἀντιστοιχῶν μερῶν τῆς βορείας πλευρᾶς (νάρθηκος καὶ αἰθρίου).

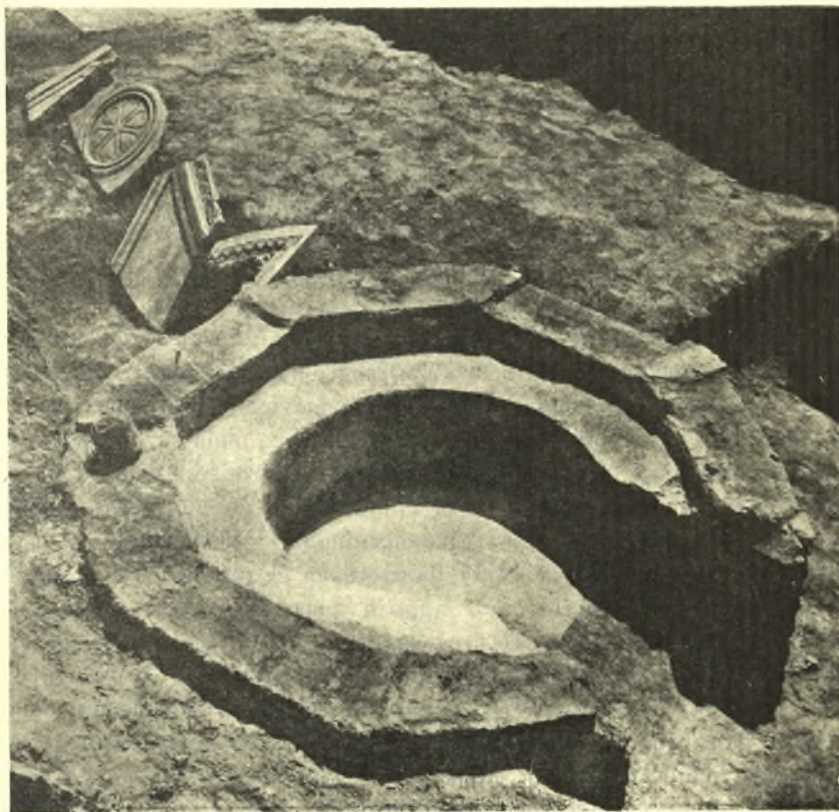
Ἡ ἐκκαθάρισις τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ ναοῦ ἔφερε τῷ ὄντι εἰς φῶς ἀντίστοιχα πρὸς τὴν νοτίαν πλευρὰν πρόσκτισματα.

3) Βόρειος πυλὼν τοῦ ναοῦ.— Παρὰ τὴν βορείαν πύλην τοῦ νάρθηκος ἀνεῦρον τὰ θεμέλια τετραγώνου διαμερίσματος, ἦτοι πυλῶνος τῆς βορείας πλευρᾶς, καθ' ὅλα ὁμοίου πρὸς τὸν πυλῶνα τῆς νοτίας μετὰ δαπέδου ἐκ μαρμαροθετημάτων. Ἔχει μόνον οὗτος πλὴν τῆς πύλης τοῦ νάρθηκος ἑτέρας δύο εἰσόδους κατὰ τὴν ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴν αὐτοῦ πλευ-

ρὰν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν πυλῶνα τῆς νοτίας πλευρᾶς, τὸν ἔχοντα μίαν μόνην εἴσοδον διὰ τὸ σκευοφυλάκιον.

Τὰς εἰσόδους ταύτας παρηκολούθησα, με ὠδήγησαν δὲ ἡ μὲν δυτικὴ εἰς ἀντίστοιχον πρὸς τὸ σκευοφυλάκιον διαμέρισμα, ἡ δὲ ἀνατολικὴ εἰς εὐρυχωρότερον διαμέρισμα, βαῖνον πρὸς ἀνατολάς.

4) *Πύργος τῆς Β. πλευρᾶς.* — Δυτικῶς τοῦ ἀντιστοίχου πρὸς τὸ σκευο-

Εἰκ. 2. Ἡ κολυμβήθρα τοῦ ἀνευρεθέντος βαπτιστηρίου.

φυλάκιον διαμερίσματος ἦλθεν εἰς φῶς καὶ ὁ ἀντίστοιχος πύργος τῆς βορείας πλευρᾶς, οὔτινος, ἀφοῦ προσδιώρισα τὰς διαστάσεις, ἐκαθάρισα μόνον τὴν ἐπίχωσιν κατὰ τὸ ἥμισυ, ἵνα προλάβω καὶ ἐρευνήσω τὰλλα σπουδαιότερα διαμερίσματα.

5) *Ἀνεύρεσις τοῦ βαπτιστηρίου.* — Τὸ πρόκτισμα, ὅπερ τελείως ἡρευνήσα, τῆς βορείας πλευρᾶς τοῦ αἵθριου, ἔχει ὁμοίως σχῆμα παρεκκλησίου,

ἔχοντος ἐπίσης τὴν ἀψιδά του πρὸς δυσμὰς ἐστραμμένην, διασφῆζει δὲ κατὰ τὴν εἴσοδον ἐκ μαρμαροθετημάτων δάπεδον, ὀλίγω δὲ κατωτέρω τετραγώνους πλίνθους, ἐπιτεθειμένας εἰς ὑστέρους ἴσως χρόνους ἐπὶ τοῦ φθαρέντος μαρμαροθετήματος. Ἡ ἐπίστρωσις διατηρεῖται μέχρι τοῦ μέσου τοῦ διαμερίσματος τούτου, εἰς τοὺς τοίγους τοῦ ὁποίου ἀνοίγονται δύο τοξῶται κόγχαι. Κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ δαπέδου ἀνεφάνησαν σπουδαιότατα σημεῖα, δι' ὧν προσδιορίζεται ἀσφαλῶς τὸ μέρος τοῦτο ὡς τὸ βαπτιστήριον τοῦ ναοῦ. Ἀριστερὰ τοῦ διαμερίσματος τούτου καὶ πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ αἵθριου ἦλθεν εἰς φῶς μικρὸν πρόσκτιμα διὰ πλίνθων κατεσκευασμένον εἰς σχῆμα Π' κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ κεντρικοῦ μέρους ἀνευρέθησαν τμήματα κυλινδρικοῦ κορμοῦ κίονος καὶ ἰωνίζον κιονόκρανον μεθ' ἡνωμένου ἐπιθήματος, ὅπερ κατὰ πολὺ διαφέρει τῶν ἀνευρεθέντων κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τῶν προηγουμένων ἐτῶν κιονοκράνων τῶν ὑπερφῶν τοῦ ναοῦ. Ἡ βάσις τοῦ κίονος τούτου δὲν ἀνευρέθη κατὰ χώραν (τεμάχια μόνον ἰωνιζούσης βάσεως ἀνεφάνησαν), ἔκειτο ὅμως ἀκριβῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ διαμερίσματος, ὡς ἐλάχιστα ἔχνη ἀφῆκαν νὰ ὑποτεθῇ τοῦτο (βλ. κάτωψιν).

Τέλος κατὰ τὸ κέντρον τῆς διαμέτρου τῆς ἀψίδος ἦλθεν εἰς φῶς ἡ κολυμβήθρα τοῦ βαπτιστηρίου, κυκλικὴ ἐσωτερικῶς καὶ ὀκτάπλευρος ἑξωτερικῶς, ἐπιμελῶς δι' ἐρυθρωποῦ κινιάματος (κορασανίου) ἐπενδεδυμένη (εἰκ. 2). Ἡ βάσις τῆς κολυμβήθρας τοῦ βαπτιστηρίου ἔχει μαρμαρίνην πλάκα καὶ πρὸς ἀνατολὰς ὁπὴν μετὰ μολυβδίνου σωλῆνος, ἐκτεινομένου ἀνατολικῶς καὶ προφυλασσομένου διὰ κτιστοῦ ὀχετοῦ. Τμήματα τῶν μαρμαρίνων θωρακίων καὶ μάλιστα τῆς εἰσόδου πρὸς τὴν κολυμβήθραν ἀνεφάνησαν κατὰ τὰς ἀνασκαφάς. Τὰ ἀνευρεθέντα ἐν τῇ βαπτιστηρίῳ ἐπιτρέπουσι τὴν ἀποκατάστασιν αὐτοῦ κατὰ ταῦτα δὲ τοῦτο διηρεῖτο προφανῶς εἰς δύο τμήματα, εἰς τὸ ἀποδυτήριον καὶ τὸ φωτιστήριον, χωριζόμενα ἀπ' ἀλλήλων διὰ διλόβου ἀνοίγματος μετὰ βήλων, ἔχοντος ἀριστερὰ μικρὸν ἱματιοφυλάκιον. Οὕτως ἔχομεν νῦν ἐν ταῖς ἐλληνικαῖς χώραις καὶ ἕτερον παράδειγμα ἰδιορρύθμου βαπτιστηρίου παρὰ τὰ βαπτιστήρια τῆς Ἑκατονταφυλιανῆς τῆς Πάρου καὶ τοῦ Κλήματος τῆς Μήλου.

Τὴν κολυμβήθραν ἀνεῦρον μετὰ ἐπίμονον ἔρευναν καὶ ὑπὸ συνθήκας, αἵτινες ἄξιον εἶναι ν' ἀναγραφῶσιν ἐνταῦθα. Κατὰ τὴν ἔρευναν τοῦ μνημείου τούτου ἦλθεν εἰς φῶς πρῶτον εὐτελὲς τάφος μήκους 2 μ. καὶ πλάτους 0.60 μ. διασώζων σκελετὸν ἀνδρὸς πρὸς ἀνατολὰς τεθαμμένου. Δεξιὰ τοῦ κρανίου εἶχε τοποθετηθῇ πῆλινον ἀγγεῖον ἀδιακόσμητον. Οὐδεμία ἐπὶ τοῦ τάφου ἀνευρέθη ἐπιγραφή· μόνον κατὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ νεκροῦ εἶχε χρησιμοποιοθῇ τμήμα ἐπιτυμβίου μαρμαρίνης πλακὸς ρωμαϊκῶν χρόνων μετ' ἐπιγραφῆς, ἣς διεσώθη μόνον μία σειρὰ μετὰ τῶν γραμμάτων :

. . . ΤΑ ΣΥΜΦΟΡΟΣ . . .

Διὰ τὸ ἄνοιγμα τοῦ τάφου τούτου εἶχε καταστραφῇ τὸ ἀνατολικὸν τμήμα τῆς κολυμβήθρας τοῦ βαπτιστηρίου, διὰ τῶν τεμαχίων δὲ τοῦ κατασκαφέντος μέρους εἶχον φραγθῇ ἐπιμελῶς τὰ μέρη τῆς κολυμβήθρας οὕτως, ὥστε δύσκολον ἦτο νὰ ὑποτεθῇ ὅτι περὶ τὸν τάφον ἐκρύπτετο ἕτερον κτίσμα. Ἡ πεποίθησις ὅμως ὅτι τὰ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀνευρεθέντα σημεῖα προέδιδον τὴν ὑπαρξίν κολυμβήθρας μὲ ἔπεισε νὰ προβῶ εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ τάφου, ἅφ' οὗ προηγουμένως ἐσχεδιάσα τοῦτον, οὕτω δὲ ἀνευρέθη ἡ κολυμβήθρα τοῦ βαπτιστηρίου. Ὁ τάφος οὗτος ἐν τούτοις ἐπιχύνει ἱκανὸν φῶς εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ναοῦ καὶ ἐν γένει τῆς ἐξαφανισθείσης πόλεως. Ἡ νοήχθη προφανῶς εἰς χρόνους, καθ' οὓς ὁ ναὸς κατεστράφη ὑπὸ βαρβαρικοῦ λαοῦ, προσωρινῶς ἐγκατεστημένου ἐν τῇ περιοχῇ τῶν θεσσαλικῶν Θηβῶν, πιθανῶς τῶν Σλάβων Βελεγεζιτῶν, οἵτινες, ὡς γνωστόν, ἀναφέρονται εἰς τὰς Πράξεις τοῦ ἁγ. Δημητρίου ὡς ἐγκατεστημένοι περὶ τὰς Θήβας, εἰς δὲ τούτων εἶναι πιθανώτατα καὶ ὁ τεθαμμένος ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ τοῦ βαπτιστηρίου.

6) **Ἀνεύρεσις τῶν ἀνόδων εἰς τὰ ὑπερῶα.**— Ἐκ τῶν διαμερισμάτων τέλος τῶν εὐρισκομένων ἀνατολικῶς τοῦ νάρθηκος τοῦ ναοῦ ἀνέσκαψα μόνον τὸ διαμέρισμα τῆς βορείας πλευρᾶς, εἰς ὃ εἰσῆλθον ἐκ τῆς ἀναφανείσης θύρας κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ βορείου πυλῶνος. Τὸ πρόσκτισμα τοῦτο ἐκαθαρισθὲν ἀπεδείχθη ὡς τὸ διαμέρισμα, ἐνθα εὕρισκετο ἡ κλίμαξ τοῦ γυναικωνίτου ἢ τῶν ὑπερῶων τοῦ ναοῦ. Ἀνευρέθησαν δεξιὰ τὰ στηρίγματα τῆς ξυλίνης πιθανώτατα κλίμακος, ἦτοι δύο ὀρθαὶ βάσεις καὶ τμήματα τῆς ἐπ' αὐτῶν ὑπαρχούσης μαρμαρίνης πλακός, (τῆς κάτω δηλονότι βαθμίδος), πρὸ ταύτης δὲ κορμὸς κίονος ἐμπεπηγμένος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ χρησιμεύων ἴσως διὰ τὴν στήριξιν τῶν δεξιὰ τῆς κλίμακος ὑπαρχόντων θωρακίων (βλ. κάτωθιν).

Ἐτερος—μικροτέρας διαμέτρου—κορμὸς κιονίσκου εὕρισκεται καὶ ἄριστερὰ τῆς βάσεως τῆς κλίμακος τοῦ γυναικωνίτου χρησιμεύων πιθανῶς διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν. Εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦτο ἀνέρχεται τις διὰ δύο βαθμίδων, εἶναι δὲ τὸ δάπεδον αὐτοῦ διὰ τετραγώνων παχέων πλίνθων ἐπεστρωμένον.

7) **Στοιὰ περὶ τὸν ναόν** (:)—Τὸ διαμέρισμα τοῦτο τῆς ἀνόδου πρὸς τὰ ὑπερῶα χωρίζεται διὰ μεσοτοιχοῦ ἀπὸ μεγαλειτέρου διαμερίσματος μὴ διευκρινισθέντος, ὅπερ βαίνει πρὸς ἀνατολὰς καὶ περιβάλλει ἴσως τὸν ὅλον ναὸν εἰς σχῆμα στοᾶς συνεχομένης πιθανώτατα πρὸς οἰκήματα περὶ τὴν χριστιανικὴν βασιλικὴν ὑπάρχοντα. Ἡ συντελεσθεῖσα ἐφέτος ἐκαθάρσις μόνον τῶν θεμελίων τῶν τοίχων τοῦ ἀριστεροῦ κλίτους καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ ναοῦ, ὁλοκλήρου τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς καὶ τῶν θεμελίων τῶν τοίχων τοῦ δεξιοῦ κλίτους μέχρι τοῦ δεξιοῦ πυλῶνος τοῦ νάρθηκος δὲν ἀπέδωκεν ἐγκάρσιόν τινα τοῖχον, δι' οὗ θὰ ἐδηλοῦτο ἡ ὑπαρξίς προσκτισμάτων κατὰ τὰ μέρη ταῦτα. Φαίνεται ὅτι διὰ τῶν δύο ὑπαρχουσῶν εἰσόδων ἐκατέρωθεν τῶν κλιτῶν τοῦ

ναοῦ, ἐγίνετο ἡ συγκοινωνία πρὸς τὰς περιβαλούσας τὸ σῶμα τοῦ ναοῦ στοάς, κατὰ τὰ ἄκρα τῆς ὁποίας εὐρίσκονται ξύλιναι κλίμακες, δι' ὧν ἀνήρχετο τις εἰς τὰ ὑπερῶα τοῦ ναοῦ.

Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἐν τούτοις νὰ γίνη συστηματικὴ ἔρευνα ὁλοκλήρου τοῦ χώρου περὶ τὸν ναόν, ἐλπίζω δὲ νὰ καταστῇ τοῦτο δυνατόν κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος, καθόσον θὰ ἔλθῃ εἰς φῶς ὁλόκληρον τὸ συγκρότημα τῆς ἀξιολογωτάτης ταύτης βασιλικῆς τῶν θεσσαλικῶν Θηβῶν, ὅμοιον τοῦ ὁποίου δὲν ἔχομεν μέχρι τοῦδε νὰ ἐπιδείξωμεν εἰς τὰς ἑλληνικὰς χώρας.

Γ. Α. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

5. ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ

Κατόπιν ἐντολῆς τῆς Ἀρχ. Ἑταιρείας προβὰς εἰς καθαρισμὸν τῶν ἐν Νικοπόλει ἀνασκαφέντων χώρων ἐπιθυμῶ νὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα συντόμως τὰ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τοῦτον.

Ἡ ἐργασία ἤρχισε τὴν δεκάτην ἐνάτην Σεπτεμβρίου καὶ ἔληξε τὴν τριακοστὴν πρώτην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς μὲ ἡμερομίσθια ἐργατῶν ἐν ὅλῳ ὀγδοήκοντα ἐπτά, διὰ τῶν ὁποίων ἐξηντλήθη ὁλόκληρος ἡ πίστωσις τῶν πέντε χιλιάδων δραχμῶν.

Τὴν πίστωσιν δὲν ἐπεβάρυνα μὲ ὁδοιπορικὰ ἔξοδα ἀνόδου μου καὶ καθόδου μου εἰς Νικόπολιν, καίτοι εὐρισκόμην ἐπὶ κεφαλῇς τῆς ἐργασίας καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας, διότι ὁ κ. Δήμαρχος Πρεβέζης προθύμως μοὶ παρέχώρησε τὸ μικρὸν ἀμαξάκι τοῦ δήμου, τὸ ὁποῖον ἐχρησιμοποίησα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ὁ καθαρισμὸς συμφώνως πρὸς ἃς εἶχον ὁδηγίας περιορίσθη 1) ἐπὶ τοῦ μεγάρου τοῦ δυτικῶς τῆς Βασιλικῆς τοῦ Δουμετίου, 2) ἐπὶ τῆς Βασιλικῆς τοῦ Δουμετίου καὶ 3) ἐπὶ τῆς Βασιλικῆς τοῦ Ἀλκίσσονος.

Εἰς τὸ μέγαρον δυτικῶς τῆς Βασιλικῆς Δουμετίου ἐκαθαρίσθησαν ἡ ἀνατολική, ἡ νοτία καὶ ἡ δυτικὴ πλευρὰ τοῦ περιστυλίου ὥς καὶ ἡ πλατεῖα αὐτοῦ ἀπὸ τοὺς σωροὺς τῶν χωμάτων καὶ τῶν πετρῶν, αἵτινες ἦσαν ἐπ' αὐτῶν. Ἡ βορεία πλευρὰ τοῦ περιστυλίου δὲν ἐφαίνετο καὶ πρὸς ἀνεύρεσιν ταύτης ἐπεχείρησα δοκιμαστικὴν σκαφήν, πλὴν δὲν τὴν ἀνεῦρον, διότι ἔπεσα ἐπὶ τοίχων δωματίων, τὰ ὁποῖα φαίνεται ὅτι ἔκλειον τὴν βορείαν πλευρὰν τοῦ περιστυλίου. Ἐπὶ τῆς βορείας ταύτης πλευρᾶς εὐρέθησαν ἀρκετὰ μικρὰ τεμάχια κορινθίων καὶ γλυπτῶν ἐκ μαρμάρου· ἐπίσης εὐρέθη καὶ ἐπιγραφή ἐπὶ λιθίνῳ τετραγώνῳ βάθρῳ ὕψους 0,60 τοῦ μέτρου καὶ πάχους 0,50 ἔχουσα ὥς ἑξῆς: